ՇՐՋԱՆ ՎԵՑԵՐՈՐԴ — ԹԻ 119 — ՇԱԲԱԹ — 30 ԱՊՐԻԼ — 1866

Կ Ա Լ Ա Կ Ա Վ

Ելլն ըստ օր կիրակի բաց։
Տարեկան է 30 դրոշ, վեցամսեայն 20 դրոշ կանխիկ վճարելի։ Հատը 40 փարա։
Յանձնարարական գումը 40 փարա է ամէն անգամ համար։

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Գործ երկրորդական յարելութեանց վերաբերեալ — Խմբագրին հասցէն է Փարիզ պողոտայ Սիրաղոյսի թիւ 71։ — Լրագրիս վերաբերեալ որ և է գրութիւն ուղղելի առ Տնօրէնն է կ։ Գնելու գրաշրջիկ կանչէ վերի յարկը թիւ 5։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱՐՈՂՋԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՂԼԻԱ։ — Վիշղի մը մէջ բողոքական կառավար մը կիրակէ օրը աշխատած ըլլալուն համար մէկ ֆրանգ տուգանք վճարելու դատապարտուեցաւ։ Այս դէպքը բաւական զգալեցոյց գաղղիական լրագիրները, որովհետև կիրակի օրերը աշխատել արգիլող օրէնք գաղղիոյ մէջ ամէն տեղ աւանդ ազգեցութեան մը նացած է։ Հանգիստը, շոգեկառք և Տնտեսութիւնը կգործեն։ Այսորը մինչև անգամ կիրակի օրերը կընդունի Օրերակատի անգամներն ու երեսփոխանները՝ կառավարութեան գործոց համար։ Ամէրակօրեայ աշխատութիւնն արգելող օրէնք մը փորձի համար թող մէկ քանի շաբաթ ի գործ դնել հրամայուի, և ահա ամէն կողմէն անոր գէմ հրապարակական բողոքներ կլսուին։ Ուստի չգիտցուիր թէ ինչ է պատճառը խեղճ գործաւորի մը համար բացառութիւն ըլլալուն։

—Ընտրիացւոց համար հետևեալ կայսերական հրամանն հրատարակուեցաւ։

"Ընտրիացի զօրքերը Դաղղիոյ բանակէն կանպուին. ուստի ալճերիացի մը՝ որ մարմնական կամ բարոյական պակասութիւն չունի, կրնայ զինուոր գրուիլ։ Զինուորական ծառայութեան որոշեալ ժամանակէն նաքը՝ որ չորս տարի է, կրնան նորէն գրուիլ։ Ընտրիացիք ազատութիւն ունին քաղաքական ծառայութեանց մէջ մտնելու։ Ընտրիացի մը՝ որ գաղղիական պաշտպանութենէն զատ կփափաքի բոլորովին գաղղիացի քաղաքացի ձևանալ, պարտի քաղաքապետին յայտնել իր դիտաւորութիւնը և անոր միջոցաւ դատաստանական գործոց պաշտօնէին ներկայացընել խնդիրը"։

—Գաղղիա առ այժմ անտարբերութիւն կցուցընէ Ընտրիոյ և Իրլանդիոյ ներկայ խընդրոյն մէջ։ Պետութեան պաշտօնեայ Պ. Ռուէհ Օրէնսդրական ժողովին մէջ յայտնեց թէ Գաղղիա միևնակ պիտի ձգէ Իտալիա, պատերազմին հետևանաց պատասխանատուութիւնն ալ անոր վրայ թողլով։

———

ԲՐՈՒՍԻԱ։ — Պերլինի վաճառականաց սեռնեակն անցեալները ուղերձ մը ներկայացուցեր էր Թագաւորին, որով կխնդրուէր պատերազմին առաջքն առնուլ։ Ուստի Պիզմարք Թագաւորին տեղն անցնելով հետևեալ կերպիւ կպատասխանէ ուղերձին։ —"Թագաւորը ձեր ուղերձն ինձ յանձնեց առանց որոշ պատասխան մը տալու։ Մինչ գիտցէք որ անիկա խաղաղութեան բարիքն և իր պարտականութիւնը չմոռնար։ Ըստ Սահմանադրութեան, միայն իրեն կվերաբերին պատերազմի ու խաղաղութեան որոշումները։ Իր խոհեմութիւնը բաւական կը ցուցընէ թէ հայրենեաց զարգացումը պատերազմի չզրկուիր, բայց եթէ Իրուսիոյ և Գերմանիոյ անկախութիւնը պահանջէ։ Կառավարութիւնը չկարծեր որ երկրին վաճառականական շահերը միայն կրնան պատերազմի մը տեղի տալ, Նայց եթէ յիրաւի հարկաղրուի՝ թագաւորը աներկմիտ է որ բրուսիացիք իրենց հաւատարմութիւնը չեն գաղրեցըներ"։

———

ԱՒՍՏՐԻԱ։ — Ըրտաքին գործոց պաշտօնեայն ամսոյս 18 Թուականակ մ'ուղղեց կոմս Պիզմարքին՝ որով կյայտնէ թէ, խաղաղութիւնը վերահաստատելու և հաւատարմութիւնը փոխադարձաբար նորոգելու համար, Ընտրիոյ և Իրուսիոյ կառավարութենանց հարկ է մինչև որոշեալ օր մը իրենց բանակները ասկէց առջի վճռակներնուն իջեցընել պատերազմական պատրաստութիւնները դադրեցընելով։ —Կոմս Պիզմարգ անմիջապէս պատասխաներ է թէ Իրուսիոյ կառավարութիւնը պատրաստ է այս առաջարկութիւնն ընդունելու, այնպէս որ Ընտրիոյ կողմանէ ըլլալը զինուորական նուաղման համեմատ Իրուսիա ալ նուազցընէ բանակը։ —Իսկ Իտալիոյ կողմանէ Վորիզոնը հետզհետե կմթնէ. ուստի չկարծուիր որ Ընտրիա բոլորովին կադրող ըլլայ իր խոստումը կատարել։

———

ԱՄԵՐԻԿԱ։ —Նախագահին ու ժողովին երուն մէջ ընդդիմութիւնը վերջին աստիճանի հասած է։ Նախագահը նոր յայտարարութիւն մը հրատարակեց, որով կյայտնէ թէ Միացեալ Նահանգաց մէջ պատերազմը լմնցած ու հարաւային գաւառները դարձեալ միացած ըլլալով զինուորական կառավարութիւնը հարաւայնոց համար վերջացնելու և ուրիշ գաւառաց պէս իրենց քաղաքական իրաւունքները նորէն վայելել տալու է։ Կաւելցընէ թէ հարաւայինք կեղրոնական կառավարութիւնը կճանչնան և գերութեան բարձման հաւանութիւն տուած են, ուստի միւս գաւառաց պէս ըստ ամենայնի ազատութիւն վայելելու իրաւունք ունին։ —Այս յայտարարութիւնը արդարութեան վրայ հիմնեալ է, բայց հրատարակութիւնը տակաւին քիչ մը յապաղեցընել կուզեն ժողովականները՝ մինչդեռ Նախագահը կխուճապ հրատարակել։ Եւ ահա այս է ընդդիմութեան պատճառը։

—Երևսփոխանք դատաստանական գործոց պաշտօնեային հրաւիրեցին Ջեֆերսըն Տավիսը դատելու և քննելու թէ յիրաւի մասնակցութիւն ունի՞ Հանգուցեալ Լինքոլնի սպանման ոճրագործութեան մէջ։ Մինչդեռ Տավիսի աղատութիւն պիտի տրուի Ոիչմընտ քաղաքը կենալու պայմանաւ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սամսունէն, 17 ապրիլ 1866.

"Պատուոյ կառավարիչ վսեմ. Ձալիա փաշան ամսոյս 12/24ին երեքշաբթի օր Ձարշամպային քաղաքս վերադարձաւ։

Գոհութիւն Աստրին վսեմութեան իմաստուն ջանից, հերքեցներուն խռովութիւնը առանց մեծամեծ վնասուց պատճառ ըլլալուդ ինչպես որ կըվախցուէր, վերջացաւ և բարեկարգութիւնը առջուան պէս հաստատուեցաւ հիշեալ նահանգին մէջ։

Ամսոյս 10/22ին գաղղիական Թղթատարով սոյն խռովութեան վերջաբ արդէն ձեզ գրած եմ։ Նոյն գրութենէս ետքը առնուած տեղեկութեանց հայելով խռովարար գաղթականաց կողմանէ զբնուողներուն թիւը երեք է. որոց մէկն է "Նոցա գլխաւոր Ղանպօլաթ անուն ցեղապետը։

Այս այն բարբարոս ցեղականն է որ անցեալ տարի իրեն նման խումբ մը սրիկաներու գլուխն անցած Ձարշամպայի խանութները կողոպտել յանդգնեցաւ։

Այն ժամանակ յորում գաւառիս վարչութիւնը վսեմ. Ըթա պէյին ձեռքը կըգըներուէր, հիշեալ ցեղապետը պաշտօնական կերպիւ հոս ուղուեցաւ զինքը գտնելու համար։ Ղանպօլաթ եկաւ, բայց բազմաթիւ զինեալ ընկերօք. այնպես ներկայացաւ Կառավարութեան պաշտօնատեղին, ուր նորա սպառնական կերպարանքին հայելով խոհեմութիւն համարեցին առ ժամայն ճանրել զինքը քաղցրութեամբ, պատուիրելով որ թողու իր ընկերները և Ձարշամպա և առ անձին ներկայանայ հոս։ Ղանպօլաթ հասկըցաւ գործը. գնաց և մէկ մ'ալ չերգարձաւ։

Ահա այնուհետև իրեն համար արիւնկզակ մարդիկ գլուխը ժողվելով հարատահարութեամբ անդրկիւղ կըտանջէր գիւղացիքը, որոց վրայ առհասարակ գաղթականաց կրթուի թէ տիրական իրաւունք մը ունին. իրաւունք մը զոր կարծեն թէ Կառավարութիւնն իսկ լուռելեայն կարդարացընէ իր անցեալ տարուան գործովը, երբ այն ժամանակ հրամայեց որ ընկի գիւղացիք հերկեն մշակեն գաղթականաց շնորհուած հողերը. թէ և այս տնօրէնութեան պատճառը սա էր որ Տէրութեան կողմանէ խոստացուած հողագործական գործիքներն ու ցլերը տակաւին չանձնուած չէր գաղթականաց զանազան պատճառներ-

ով, որով և ասոնք դեռ ձեռնհաս չէին իրենց երկիրները անձամբ մշակելու։

Ն՛անպօլեմ և իւր ընկերքը անպատիժ մնալով հետզհետէ իրենց բռնաբարութիւնները կրկնապատկելով այնքան յանդգնեցան որ անցեալ օրերս Ջարշամպայի քաղաքական ժողովոյն մարդ ներկելով զրամ կըպահանջեն ժողովականներէն. մէկէն տասն հազար. միւսէն քսան հազար. այսպէս իւրաքանչիւրին գինը որոշեր էին։ Յեղափոխութիւնը կսպառնար որ եթէ պահանջած զրամը չերկուի իրեն բոլոր քաղաքը կրակի տալով այնպէս իւր կամքը պիտի կատարէր։

Տեղական իշխանութիւնը այս գէպքը միութեամբ քաղաքիս վարչութեան իմաց տալով անմիջական ձեռնտուութիւն կը խնդրէ. և ահա այս կըլլայ շարժառիթ մեր վանմ. կառավարչին Ջարշամպա երթալուն։

Ըստ ձիաւոր զինուորներ իրկուելով Ն՛անպօլեմին գտնուած գնդի առնը կըպաշարեն և կըհրամայեն իրեն որ անձնատուր ըլլայ. իսկնա չհնազանդելով երկու կողմանէ զէնքի կըդիմեն և կսկսին կռուիլ։

Ըս կռուան մէջ ժեռնողներուն թիւը արդէն ծանուցած եմ ձեզ։ Ընդբնդներուն կողմանէ Մ՛ահիր աղա անուն անուանի չարագործը կազատի մէկ քանի ընկերք։ Ըսոր համար կըսուի թէ Ուզուն—լալայի կողմը խոյս տուած է. ուստի խստիւ ծանուցուեցաւ իրկուած ըլլալով բոլոր այն կողմերու իշխանութենէն՝ յոյս կայ որ ասոնք ալ քիչ օրէն ձեռք անցնելով իւրեանց արդար պատիժը կառնուն։

Ա՛սեմ. Ն՛ավլիտ փաշան Ջարշամպայի ժողովրդեան երկիւղը ի սպառ փարատելու և գաղթականաց պատկառանք ազդելու գիտմամբ տեղւոյն հարիւր հատ թոշակաւոր ձիաւոր զօրաց խումբ մը սահմաներ է. ասոնց պաշտօնը պիտի ըլլայ անդադար շուրջ գալով երկրին ապահովութեանը հսկել։

Բաց յայս անօրէնութենէն, որպէս զի ըլլայ թէ այս տարի ալ խեղճ գիւղացիք պարտաւորին այս անհաճոյ հիւրերուն արտերը ցանելու, Ա՛որին վեհմութիւնը տեսուչներ յուղարկեց մէկ քանի տեղուանք որ գալթականաց տրուելիք եզներն և այլ երկրագործական պէտքերը օր առաջ գնուին։

Երբ այս լեռնականները աշխատութեամբ ընչից և երկրի տէր ըլլան, թերևս ա՛լ այն ժամանակ սովորին գիւղացւոյ ինչքն ու առացուածքը յարգելու"։

—Օգոստափառ Սուլթանը Եգիպտոսի բարձր. իշխանին հետ երկուշաբթի երեկոյին Ա՛ֆեմեթ Ալի փաշայի ի Ա՛ինհտար—աղա ունեցած ագարակային ընակարանը երթալով, բարեհաճեցաւ հոն ընթրել։

—Եգիպտոսի իշխանութեան արտաքին գործոց պաշտօնեայ վեմ. Ա՛ուպար փաշան Սուէզիկի գործոյն պատճառաւ Փարիզ գացեր և Ա՛նաոլէոն կայսեր հետ տեսնուելու պատիւ ունեցեր է։

—Ձօհէնցոլէրնի կարգոյս իշխանին համար՝ որուն հասարակութեան կողմանէ Ռումանիոյ իշխան ընտրուիլն արդէն ծանուցած ենք, ոմանք կըսեն թէ չընդունիր և ոմանք կըսեն թէ կընդունի իրեն առաջարկուած իշխանութիւնը, թէև ընդունած ալ ըլլայ վաւերական չեպուիր քանի որ Ն. Պրան և եւրոպական տէրութեանց կողմանէ ընդունելութեան մասին ստոյգ լուր մը չկայ։

—Կըսենք թէ, անցեալները Ալբանացու կողմը գացող երկու գունդ զօրքն ու անոնց հրամանատարները՝ որոնք երկու շաբաթէ ի վեր մայրաքաղաքս դարձած էին, երկերկու ամսականնուն չափ ալ պարգև ընդունելով այս օրերս Ռումանիոյ կողմը ուղևորեր են։

—Լիբանանու վերջին ապստամբութեան առաջնորդ Նասուֆ Ա՛ֆրամի ընկեր Լիմը Ձորքուշը՝ որ բռնուած ու բանտարկուած էր, բանտին մէջ յանկարծ մեռեր է իւր անձնական հիւանդութեամբը։

—Կըսուի թէ՝ գարատաղցիք ամեն կողմ կղզիներն ու կպատրաստուին, Ըսարիա պատերազմի ելած ատեն իրենք ալ որս մը ձեռք ձգելու ձախող դիտաւորութեամբ. և թէ՝ խել մը դատարկաշրջիկ իտալացիք Գարատաղ կժողովին։

—Ընցեալ շաբաթ սեպտեմբեր ծանուցած էինք թէ հայազգի Պիսիցօֆ իշխանը Տիփխիսէն մայրաքաղաքս եկած է։

—Պարսից Շահը ուրս շոգենաւներով Կասպից ծովը պտըտել երթնելու դիտաւորութիւն ունի և Ռուսիոյ կողմանէ ի պատիւ Շահին մեծ պատրաստութիւններ կըլլան եղեր։ Կովկասեան գաւառաց հրամանատար Ա՛իքայէլ արշեդուքսն ալ Շահը դիմաւորելով տեսութիւն պիտի ընէ։ Ըսոր կայ թէ, այս այցելութիւնը քաղաքական պատճառ ալ ունի։

—Ըյս շաբթու մայրաքաղաքիս մէջ այլ և այլ լուրեր տեղի ունեցան մանաւանդ Պալաթիոյ կողմերը, որոնք սատկութեան կարօտ են, Իրը թէ, Ռուսիոյ արտաքին գործոց պաշտօնեայ կոմս Պիլմարդի վրայ ատրճանակ պարպելուեր է՝ բայց անձին չնաս չտալով զգեստները կատր կատր եղեր են, և թէ՝ Սըբպի ու Ա՛իրիտի մէջ ապստամբութիւն և Րումելիի մէջ վրդովում երևան եկեր է։

—Ռուսաց Գեսպանը յունաց Ս։ Պատրիարքին գացեր է՝ Կորին սրբութեան անցեալ կիրակի օրը մատուցած Ս. Պատարագին համար շնորհակալութիւն յայտնելու։

—Ետքն խռովութենանց վրայ, Փարիզի Գեսպանաժողովը դարձեալ սկսեր է շարունակել իւր նիստերը, և որոշեր է թէ՝ օտար մէկը էկրնար Ռումանիոյ իշխան ըլլալ։

—Լիբանանու վերջին ապստամբութեան առաջնորդ Նասուֆ Ա՛ֆրամի ընկեր Լիմը Ձորքուշը՝ որ բռնուած ու բանտարկուած էր, բանտին մէջ յանկարծ մեռեր է իւր անձնական հիւանդութեամբը։

—Կըսուի թէ՝ գարատաղցիք ամեն կողմ կղզիներն ու կպատրաստուին, Ըսարիա պատերազմի ելած ատեն իրենք ալ որս մը ձեռք ձգելու ձախող դիտաւորութեամբ. և թէ՝ խել մը դատարկաշրջիկ իտալացիք Գարատաղ կժողովին։

—Ընցեալ շաբաթ սեպտեմբեր ծանուցած էինք թէ հայազգի Պիսիցօֆ իշխանը Տիփխիսէն մայրաքաղաքս եկած է։

—Պարսից Շահը ուրս շոգենաւներով Կասպից ծովը պտըտել երթնելու դիտաւորութիւն ունի և Ռուսիոյ կողմանէ ի պատիւ Շահին մեծ պատրաստութիւններ կըլլան եղեր։ Կովկասեան գաւառաց հրամանատար Ա՛իքայէլ արշեդուքսն ալ Շահը դիմաւորելով տեսութիւն պիտի ընէ։ Ըսոր կայ թէ, այս այցելութիւնը քաղաքական պատճառ ալ ունի։

—Ըյս շաբթու մայրաքաղաքիս մէջ այլ և այլ լուրեր տեղի ունեցան մանաւանդ Պալաթիոյ կողմերը, որոնք սատկութեան կարօտ են, Իրը թէ, Ռուսիոյ արտաքին գործոց պաշտօնեայ կոմս Պիլմարդի վրայ ատրճանակ պարպելուեր է՝ բայց անձին չնաս չտալով զգեստները կատր կատր եղեր են, և թէ՝ Սըբպի ու Ա՛իրիտի մէջ ապստամբութիւն և Րումելիի մէջ վրդովում երևան եկեր է։

—Ռուսաց Գեսպանը յունաց Ս։ Պատրիարքին գացեր է՝ Կորին սրբութեան անցեալ կիրակի օրը մատուցած Ս. Պատարագին համար շնորհակալութիւն յայտնելու։

—Ետքն խռովութենանց վրայ, Փարիզի Գեսպանաժողովը դարձեալ սկսեր է շարունակել իւր նիստերը, և որոշեր է թէ՝ օտար մէկը էկրնար Ռումանիոյ իշխան ըլլալ։

—Ա՛ինկամիզիայէն. 24 ապրիլ։

"Ըյս շաբթու քաղաքիս մէջ հետևեալ դէպքը պատահեցաւ։ Խաստատ հաճի Օսման աղա անուն երևելի անձ մը Խարբա տալի անուն լուսաւորչական հայու մը հետ հաշիւ ունենալով, վերջինը կաղաչէ Օսման աղային որ հաշիւնին տեսնեն եթէ հնար է։ Իսկ անիկա փոխանակ հաշիւ տեսնելու՝ նոյն կէտին քարկոծութեամբ ու բորբոքելով կսկսի խիստ ծանր կերպով կծեծէ զխարբա տային, որով չարաչար հիւանդացած ու պառկած է։

Ընդմէջ յուսար որ քաղաքիս կառավարիչ Ա՛աշուգ փաշան Օսման աղային դատը իրաւամբ չտեսնէր։ Ըրանի մ'օրէ ի վեր Դուռը զինուորական քաւէարկութեամբ զբաղած ըլլալուն է թերևս որ այս խնդիրը նո մնացած կերևայ։ Ըպահով եմք որ մեր մեծապատիւ կառավարիչը արդարութեան սկզբանց համեմատ կըվարուի այս նեղելութեան մէջ"։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. Պոլիս. 29 ապրիլ 1866

Եւրոպայի քաղաքականութեան անորոշ վիճակի մէջ ըլլալուն պատճառաւ տեղւոյս գործերը խիստ անյաջող վիճակի մէջ են, և գրեթէ աւեն տեսակ ապրանաց վաճառումը կեցած ու գիները վար են։

Նամպակ։ —Ընդհատուր չկայ։ Ծախողներուն ուզած գիներն են, Կէյվէի՝ 14, Ըմասնայի՝ 12, Պալըքեսերի՝ 11 1/2—12, Խարբերդի և Պարսկաստանի 11 ղրուշ օխան։

Ռուրդ։ — Լուացուած՝ 13 1/2—14 1/2, չլուացուած՝ 7—7 1/2 ղրուշ օխան։

Ա՛հարի, մաղը, քիլոբ, ափիոն։ —Ըսոնց գիներն երկու շաբաթէ ի վեր փոփոխութիւն կրած չեն։

Շաքար։ —Գալղիոյ՝ 230—232, Ֆօրլանայի՝ 233—234 ղրուշ խանդարը։

Խտհվե։ —850 էն 1050 ղրուշ 100 օխան։

Յորեն։ —Գիները քիչ մ'աւելցած են պատրաստը քիլնալուն պատճառաւ։ Կարծր, Ծայլանի՝ 32—33, Պնստրապիոյ՝ 29—30, Կալացի՝ 26—27, Րումելիի՝ 27 1/2—28 ղրուշ քիլէն։ Պատրաստ կայ 60,000 քիլէ։ —Կաղուղ, Կալացի՝ 24—26, Խարայիճ՝ 19—22, Պարկազի՝ 26, Ա՛առնայի՝ 26 1/2—27 1/2, Պալըգրի՝ 25—25 1/2։ Պատրաստ կայ 90,000 քիլէ։

Եգիպտացորեն։ —Կալացի՝ Րումելիի և Խարայիճի 13—14 ղրուշ քիլէն։

Գարի։ —Րումելիի՝ 11—12, Խարայիճի՝ 11 ղրուշ։ Պատրաստ՝ 20,000 քիլէ։

Ա՛անիճաթուրայ։ —Ըսուական գործեր եղան բայց ստորին գիներով։ Ծխմառքայ լայն ուենի՝ 8 1/2, մահուտի՝ 9 1/2. 7 բուպնոց 9 ղրուշ լիպրան։

Գամպիօ։ — Լոնտրա 3 ամսուան 110—110 1/2 ղրուշ. ֆրանգ 23։

Լիվըրուլ. 26 ապրիլ

Ըրապարակը՝ տխուր, և գիներն, են Ըմերիկայի միջակ՝ 15. Եգիպտոսի ադէկ՝ 19 1/2, Տոլերայ Սուրաթի՝ 11 1/2, Իզմիրի՝ 11—12։ Ապրիլ 8 էն մինչև 25 եկած բամպակն է 66808 հակ. ծախուածն է 72000։

Ապրիլ 19ին հոս պատրաստը 819890 հակ
Ընցեալ տարի այս ատեն կար 575480 ,, ։

Ա՛անչեսթըր. 26 ապրիլ

Շաբթուս սկիզբէն ի վեր հրապարակը կենդանանալու վրայ էր, սակայն այսօր նորէն թուլացան գիները, և գործերը չափաւորութեան։ Ա՛առնաճի և կտաւեղէնի հրամաններ տալու յօժարութիւններ կան, բայց առաջարկած գիներնին շատ վար ըլլալնուն՝ տարաձգորէն չեն ուզեր ընդունիլ։ Գիներուն իջնելուն գլխաւոր պատճառը օր օրի ի Լիվըրուլ բամպակին ածելիացն է քան թէ Եւրոպայի քաղաքականութեան անհաստատութիւնը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ներկայ օրը, Ս. Պատրիարք Հայրը Ս. Պատարագ մատոյց Ներայի եկեղեցին Ռուսաց Ընկերութեան Կայսեր ազատութեան առթիւ, ի ներկայութեան մայրաքաղաքիս Ռուսաց Գեսպանին, դեսպանականաց և բազմաթիւ երևելի օտարականաց։

Յամերգութեան աւարտմանէն ետքը Գեսպանը քանի մը երևելեաց հետ բարեհաճեցաւ քիչ մը հանգիստ առնել Թաղական Խորհրդարանը, ուր Ս. Պատրիարք Հայրն ալ պատնէրուելով քառորդի մը չափ տեսութիւն ընեցաւ Գեսպանին։

—Կըսեմք թէ, առ ժամանակս Խառն ժողովը վաւերացուցեր է Ըրմաշու վանքին Ըբրահօր գերապատիւ Տ. Ներսէս վարդապետն ընտրութիւնը, և թէ՝ այսուհետև Ըրմաշու վանքն ու Ա՛իկոմիդիոյ վիճակը զատուած ըլլալով, իրարմէ անկախ պիտի կառավարուին առաջինը Ըբրահօր իսկ երկրորդը Ըսաչնորդին անմիջական խնամոյ ներքև։

—Ձորեքշաբթի օրը, Ռուսաց վեմ. Գեսպանը Ս. Պատրիարք Հայր եկաւ ի ընդհակառակի կիրակի օրը մատուցած Ս. Պատարագին համար, և սիրալիր մեծարանօք ուղեկցեալ կերպով ընդունուեցաւ Կորին Աըրութենէն։

—Կայսերական կառավարութեան կողմանէ առաջին և երկրորդ կարգի շքադրամ ստացան մեծարգոյ Ա՛արտիրոս աղա Հոլուեան, Ա՛ահիան աղա Խորայէլեան, Յովհաննէս աղա Հոլուեան և Եպիփան աղա Պէնլեան հայազգի ճարտար ոսկերիչները, Օսմանեան Ըրուեստաւոր-

ԱՐՁԱԿԱՆՔ

Ի՞նչ ուրախ լուր էր այդ ինձ համար, սիրելի՛ Ռոզա, որ դու ինձ ես գրում, թե ամուսինդ ու դու ինձ ձեր տունը հրավիրում եք ձեզ մոտ ապրելու համար, որովհետև ես ձեզ համար ոչ թե հյուր եմ, այլ ընտանիքի անդամ։ Ես ձեզ հետ կապրեմ, ինչպես քույրը եղբոր հետ, ինչպես մայրը որդու հետ։ Ես ձեզ հետ կապրեմ, ինչպես ապրում են ընտանիքի անդամները միմյանց հետ։ Ես ձեզ հետ կապրեմ, ինչպես ապրում են ընտանիքի անդամները միմյանց հետ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ (ՀԱՅ ԺՈՂ) 118

ՊՈՍՏԱՅԻՆ

(Պատասխան Հայկ Ալեքսանյանի)

Ձեր նամակը ստացանք։ Ուրախ ենք, որ մեր հարցումը ձեզ համար հետաքրքրական է գտել։ Ահա մեր պատասխանը։

Ինչպես գիտեք, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները ունեն 48 նահանգներ։ Ամեն նահանգ ունի իր կառավարությունը, որ ինքնուրույն է իր գործերում։ Ամեն նահանգ ունի իր օրենսդիր մարմինը, որ կոչվում է Նահանգային Ժողով (State Legislature)։ Նահանգային Ժողովի անդամները ընտրվում են ժողովրդի կողմից։ Նահանգային Ժողովը ընտրում է նահանգի կառավարիչը (Governor)։ Կառավարիչը ունի իր գործադիր մարմինը, որ կոչվում է Նահանգային Գործադիր Խորհուրդ (State Executive Council)։ Նահանգային Ժողովը ընտրում է նաև նահանգի դատավորները։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների կենտրոնական կառավարությունը կոչվում է Դաշնային Կառավարություն (Federal Government)։ Դաշնային Կառավարությունը ունի երեք մարմին։ Առաջինը Դաշնային Ժողովն է (Congress), որ կազմված է երկու պալատներից։ Մեկը կոչվում է Ներկայացուցիչների Պալատ (House of Representatives), իսկ մյուսը՝ Սենատ (Senate)։ Ներկայացուցիչների Պալատի անդամները ընտրվում են ժողովրդի կողմից։ Սենատի անդամները ընտրվում են նահանգային ժողովների կողմից։ Դաշնային Ժողովը ընտրում է նաև Դաշնային Դատարանի դատավորները։

Դաշնային Կառավարության երկրորդ մարմինը Գործադիր Խորհուրդն է (Executive Council)։ Գործադիր Խորհուրդը կազմված է Նախագահից (President), Փոխ-Նախագահից (Vice-President) և տասներկու նախարարներից (Secretaries)։ Նախագահը ընտրվում է ժողովրդի կողմից։ Նախագահը նշանակում է նախարարներին։

Դաշնային Կառավարության երրորդ մարմինը Դատարանն է (Supreme Court)։ Դատարանը կազմված է ինը դատավորներից։ Նրանք նշանակվում են Նախագահի կողմից։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր դրոշը, որ կոչվում է Աստղավոր Դրոշ (Star Spangled Banner)։ Դրոշը ունի 48 աստղ և 13 գծեր։ Աստղերը ներկայացնում են նահանգները, իսկ գծերը՝ 13 առաջին նահանգները, որոնք կազմեցին Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր զինանշանը, որ կոչվում է Մեծ Կնիք (Great Seal)։ Զինանշանը ունի արծիվ, որ բռնած է ձիթենու ճյուղ և նետեր։ Արծիվը խորհրդանշում է խաղաղություն և պատերազմ։ Ձիթենու ճյուղը խաղաղության նշան է, իսկ նետերը՝ պատերազմի։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր դրամը, որ կոչվում է Դոլար (Dollar)։ Դոլարը բաժանվում է 100 սենտերի (Cents)։ Դոլարի նշանը $ է։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր փոստային համակարգը, որ կոչվում է Փոստային Ծառայություն (Postal Service)։ Փոստային Ծառայությունը ունի իր նամականիշերը (Stamps), որոնք կպցնում են նամակների և փաթեթների վրա։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր բանակը, որ կոչվում է Զինված Ուժեր (Armed Forces)։ Զինված Ուժերը կազմված են Ցամաքային Զորքերից (Army), Նավատորմից (Navy), Օդային Զորքերից (Air Force) և Ծովային Հետևակից (Marines)։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր դրամահատարանը, որ կոչվում է Դրամահատարան (Mint)։ Դրամահատարանը տպում է դոլարանոցներ և մետաղադրամներ։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր գանձարանը, որ կոչվում է Գանձարան (Treasury)։ Գանձարանը հավաքում է հարկերը և վճարում է կառավարության ծախսերը։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր հետախուզական ծառայությունը, որ կոչվում է Դաշնային Հետաքննչական Բյուրո (Federal Bureau of Investigation)։ Բյուրոն հետաքննում է դաշնային հանցագործությունները։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր ներքին գործերի նախարարությունը, որ կոչվում է Ներքին Գործերի Նախարարություն (Department of the Interior)։ Ներքին Գործերի Նախարարությունը հոգ է տանում բնական պաշարների, անտառների և վայրի կենդանիների մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր արտաքին գործերի նախարարությունը, որ կոչվում է Պետական Դեպարտամենտ (State Department)։ Պետական Դեպարտամենտը հոգ է տանում արտաքին հարաբերությունների մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր արդարադատության նախարարությունը, որ կոչվում է Արդարադատության Նախարարություն (Department of Justice)։ Արդարադատության Նախարարությունը հոգ է տանում օրենքների կատարման և դատական գործերի մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր առևտրի նախարարությունը, որ կոչվում է Առևտրի Նախարարություն (Department of Commerce)։ Առևտրի Նախարարությունը հոգ է տանում առևտրի և արդյունաբերության մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր աշխատանքի նախարարությունը, որ կոչվում է Աշխատանքի Նախարարություն (Department of Labor)։ Աշխատանքի Նախարարությունը հոգ է տանում աշխատողների և գործատուների հարաբերությունների մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր առողջապահության, կրթության և բարեկեցության նախարարությունը, որ կոչվում է Առողջապահության, Կրթության և Բարեկեցության Նախարարություն (Department of Health, Education and Welfare)։ Առողջապահության, Կրթության և Բարեկեցության Նախարարությունը հոգ է տանում առողջապահության, կրթության և սոցիալական ապահովության մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր տրանսպորտի նախարարությունը, որ կոչվում է Տրանսպորտի Նախարարություն (Department of Transportation)։ Տրանսպորտի Նախարարությունը հոգ է տանում տրանսպորտի և հաղորդակցության մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր էներգետիկայի նախարարությունը, որ կոչվում է Էներգետիկայի Նախարարություն (Department of Energy)։ Էներգետիկայի Նախարարությունը հոգ է տանում էներգետիկայի և հանքային պաշարների մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր կրթության նախարարությունը, որ կոչվում է Կրթության Նախարարություն (Department of Education)։ Կրթության Նախարարությունը հոգ է տանում կրթության մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր ներքին գործերի նախարարությունը, որ կոչվում է Ներքին Գործերի Նախարարություն (Department of the Interior)։ Ներքին Գործերի Նախարարությունը հոգ է տանում բնական պաշարների, անտառների և վայրի կենդանիների մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր արտաքին գործերի նախարարությունը, որ կոչվում է Պետական Դեպարտամենտ (State Department)։ Պետական Դեպարտամենտը հոգ է տանում արտաքին հարաբերությունների մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր արդարադատության նախարարությունը, որ կոչվում է Արդարադատության Նախարարություն (Department of Justice)։ Արդարադատության Նախարարությունը հոգ է տանում օրենքների կատարման և դատական գործերի մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր առևտրի նախարարությունը, որ կոչվում է Առևտրի Նախարարություն (Department of Commerce)։ Առևտրի Նախարարությունը հոգ է տանում առևտրի և արդյունաբերության մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր աշխատանքի նախարարությունը, որ կոչվում է Աշխատանքի Նախարարություն (Department of Labor)։ Աշխատանքի Նախարարությունը հոգ է տանում աշխատողների և գործատուների հարաբերությունների մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր առողջապահության, կրթության և բարեկեցության նախարարությունը, որ կոչվում է Առողջապահության, Կրթության և Բարեկեցության Նախարարություն (Department of Health, Education and Welfare)։ Առողջապահության, Կրթության և Բարեկեցության Նախարարությունը հոգ է տանում առողջապահության, կրթության և սոցիալական ապահովության մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր տրանսպորտի նախարարությունը, որ կոչվում է Տրանսպորտի Նախարարություն (Department of Transportation)։ Տրանսպորտի Նախարարությունը հոգ է տանում տրանսպորտի և հաղորդակցության մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր էներգետիկայի նախարարությունը, որ կոչվում է Էներգետիկայի Նախարարություն (Department of Energy)։ Էներգետիկայի Նախարարությունը հոգ է տանում էներգետիկայի և հանքային պաշարների մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր կրթության նախարարությունը, որ կոչվում է Կրթության Նախարարություն (Department of Education)։ Կրթության Նախարարությունը հոգ է տանում կրթության մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր ներքին գործերի նախարարությունը, որ կոչվում է Ներքին Գործերի Նախարարություն (Department of the Interior)։ Ներքին Գործերի Նախարարությունը հոգ է տանում բնական պաշարների, անտառների և վայրի կենդանիների մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր արտաքին գործերի նախարարությունը, որ կոչվում է Պետական Դեպարտամենտ (State Department)։ Պետական Դեպարտամենտը հոգ է տանում արտաքին հարաբերությունների մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր արդարադատության նախարարությունը, որ կոչվում է Արդարադատության Նախարարություն (Department of Justice)։ Արդարադատության Նախարարությունը հոգ է տանում օրենքների կատարման և դատական գործերի մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր առևտրի նախարարությունը, որ կոչվում է Առևտրի Նախարարություն (Department of Commerce)։ Առևտրի Նախարարությունը հոգ է տանում առևտրի և արդյունաբերության մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր աշխատանքի նախարարությունը, որ կոչվում է Աշխատանքի Նախարարություն (Department of Labor)։ Աշխատանքի Նախարարությունը հոգ է տանում աշխատողների և գործատուների հարաբերությունների մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր առողջապահության, կրթության և բարեկեցության նախարարությունը, որ կոչվում է Առողջապահության, Կրթության և Բարեկեցության Նախարարություն (Department of Health, Education and Welfare)։ Առողջապահության, Կրթության և Բարեկեցության Նախարարությունը հոգ է տանում առողջապահության, կրթության և սոցիալական ապահովության մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր տրանսպորտի նախարարությունը, որ կոչվում է Տրանսպորտի Նախարարություն (Department of Transportation)։ Տրանսպորտի Նախարարությունը հոգ է տանում տրանսպորտի և հաղորդակցության մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր էներգետիկայի նախարարությունը, որ կոչվում է Էներգետիկայի Նախարարություն (Department of Energy)։ Էներգետիկայի Նախարարությունը հոգ է տանում էներգետիկայի և հանքային պաշարների մասին։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Դաշնային Կառավարությունը ունի իր կրթության նախարարությունը, որ կոչվում է Կրթության Նախարարություն (Department of Education)։ Կրթության Նախարարությունը հոգ է տանում կրթության մասին։

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ • ՀԱՏՈՐ 4 • ԹԻՎ 1 • ՀՈՒՆՎԱՐ 1 • 1984